

Проблеми функціонування міжбанківського ринку в Україні

Аналізується міжбанківський ринок, який відіграє важливу роль у забезпеченні нормальних умов функціонування грошового ринку. Він є об'єктом державного регулювання, слугує механізмом впливу державних органів влади на діяльність комерційних банків, на стан грошово-кредитної і валютної системи і безпосередньо на економіку в цілому.

Ключові слова: міжбанківський ринок, міжбанківські депозити, міжбанківський кредит, фінансові посередники, норми ліквідності, кредитні ресурси, кредитний ризик, банки, операції, овердрафт, кредити овернайт, міжбанківська електронна біржа.

В сучасних умовах трансформації економіки України дослідження стану банківської системи та міжбанківських відносин набуває особливого значення. Це зумовлюється істотним підвищенням вимог до банківської системи, до її кредитно-інвестиційного потенціалу, до її стійкості і ліквідності, а також недостатнім дослідженням проблеми міжбанківських відносин в українській науковій літературі. На нинішньому етапі розвитку фінансового ринку в Україні актуальним стає визначення закономірностей розвитку всіх сегментів фінансового ринку для правильного прогнозування загальноринкової ситуації в країні.

Міжбанківський ринок є важливим сегментом фінансового ринку і відіграє значну роль у підтримці ліквідності вітчизняної банківської системи, яка перебуває в стадії становлення. Проблеми функціонування та перспективи розвитку міжбанківського ринку в Україні у фінансовій літературі недостатньо досліджені. Важливість і актуальність цих проблем потребують як осмислення теоретичних засад, так і розробки методологічних підходів та практичних узагальнень і пропозицій. Розвиток міжбанківського ринку в Україні досліджували вітчизняні вчені І. Безверха, Д. Гладких, Я. Остапчук, С. Проценко, А. Підручний.

Доцільність вивчення розвитку міжбанківського ринку підтверджується значущістю цього ринку в ринковій економіці. Цей ринок відіграє важливу роль у забезпеченні банків кредитними ресурсами в процесі управління їх ліквідністю. В Україні ця роль ринку набуває особливої актуальності у зв'язку із загостренням проблеми ліквідності банків, спричиненої загальним спадом виробництва, платіжною кризою, іншими макроекономічними факторами. Грошово-кредитне регулювання держави, безумовно, впливає на стан фінансового ринку та всіх його сегментів. Важливе значення у вивченні проблеми розвитку міжбанківського ринку в Україні має дослідження менеджменту взаємовідносин між банками на цьому ринку.

Міжбанківський ринок – частина фінансового ринку, де тимчасово вільні грошові кошти кредитних установ залучаються і розміщуються банками між собою переважно у формі міжбанківських депозитів на короткі терміни.

В Україні суб'єктами міжбанківського ринку є комерційні банки, які виступають у ролі фінансових посередників при перерозподілі коштів і здійсненні платежів на фінансовому ринку.

Міжбанківські депозити, які надаються в межах кореспондентських відносин між банками, відіграють роль інструмента налагодження тісніших і довірливіших відносин між банками. Тимчасово вільні кошти у банку виникають через відсутність необхідного попиту на фінансовому ринку або невідповідність розміщення кредитних ресурсів серед клієнтів [4, с. 58].

Найпоширеніші терміни депозитів – один, три і шість місяців, граничні – від одного дня до двох років. Засоби міжбанківського ринку використовуються комерційними банками не тільки для короткострокових, а й для середньо – і довгострокових активних операцій, регулювання балансів, виконання вимог центральних банків. Відсоткові ставки враховують власні витрати банків, прийнятий ними кредитний ризик, співвідношення попиту і пропозиції та інші фактори. Вони є базовими при розрахунку відсоткових ставок за іншими довгостроковішими кредитами на національному і міжнародному ринках позикових капіталів.

Міжбанківські депозити пов'язані з активними депозитними операціями банків, тобто вкладенням тимчасово вільних коштів одних банків у інші кредитні установи, в т. ч. Центральний банк. Внесення депозитів комерційними банками у Центральний банк у межах обов'язкових резервів є одним із методів регулювання сукупного грошового обігу країни. Відповідно до чинного законодавства в Україні комерційні банки мають право на отримання від НБУ, як банку останньої інстанції, кредитів через кредитні аукціони, ломбардні організації, переоблік векселів на умовах двосторонніх угод.

Стан міжбанківських депозитів у першій половині 2007 р. був таким. У травні 2007 р. середньозважена процентна ставка за депозитами, залученими на міжбанківському депозитному ринку, знизилася на 0,1 процентного пункту й становить 5,0% річних. Головним чином це відбулося за рахунок зменшення середньої вартості міжбанківських депозитів у національній валюті (з 4,6% у квітні до 4,4% у травні).

Вартість банківських депозитів у іноземній валюті протягом травня не змінилася і становить 5,4% [1, с. 49].

Зобов'язання банків за міжбанківськими депозитами протягом січня-травня 2007 р. зросли всього на 4,5% і на 1 червня 2007 р. становили 9,5 млрд. грн. Строкові зобов'язання банків за коштами, залученими на міжбанківському ринку, скоротилися порівняно з початком поточного року на 2,4%. При цьому у травні їх обсяг зменшився на 10,7% [1, с. 42].

Міжбанківські кредити – одне з основних джерел формування банківських кредитів. Отримання кредитів в інших банках дає можливість банківським установам поповнювати власні кредитні ресурси. При надлишку ресурсів банк розміщує їх на міжбанківському ринку, при нестачі – купує на ринку. Ринок міжбанківських кредитів є важливою складовою фінансового ринку. На практиці використовуються такі основні різновиди міжбанківського кредиту:

- овердрафт за кореспондентськими рахунками: на відповідному рахунку обліковуються суми дебетових (кредитових) залишків на кореспондентських рахунках банків на кінець операційного дня;
- кредити овернайт, які надані (отримані) іншим банком: вони надаються банкам на термін не більше одного операційного дня. Цей вид міжбанківського кредиту використовується для завершення розрахунків поточного дня;
- кошти, які надані (отримані) іншим банком за операціями РЕПО. Ці операції пов'язані з купівлею цінних паперів на певний період часу з умовою зворотного

їх викупу за заздалегідь обумовленою ціною або з умовою безвідкличної гарантії погашення у разі, якщо термін операції РЕПО збігається із терміном погашення цінних паперів.

На кінець травня 2007 р. вимоги банків за кредитами, наданими на міжбанківському ринку, становили 23,9 млрд. грн., що на 28,3% (5,3 млрд. грн.) більше, ніж на початок року. При цьому заборгованість за міжбанківськими кредитами у національній валюті з початку року збільшилася на 21,8%, в іноземній – на 34,4% і становила відповідно 11,1 та 12,8 млрд. грн. Однак у травні 2007 р. тенденція до зростання вимог банків за кредитами, наданими на міжбанківському ринку, започаткована в лютому, змінилася на протилежну. Незважаючи на зниження процентних ставок на міжбанківському кредитному ринку, вимоги банків за міжбанківськими кредитами протягом травня зменшилися на 1,6% за рахунок скорочення заборгованості за кредитами, наданими в національній валюті. Це свідчило про зниження попиту на міжбанківські кредити в національній валюті, що пояснювалося достатньою забезпеченістю банків власними ресурсами. Більшість наданих кредитів були короткостроковими (97,4%), з яких найвагомішу частку становили кредити овернайт як у національній, так і в іноземній валюті [1, с. 33].

До середини 60-х років банки розвинених країн купували ресурси на міжбанківському ринку для поповнення резервів. На даний час вони купують ці ресурси для розширення своїх фондів. Кредити, отримані в інших банках, можуть використовуватися для фінансування активних операцій, наприклад, вкладення коштів у цінні папери.

Комерційні банки, як економічно незалежні кредитні інститути, самостійно встановлюють рівень відсоткової ставки за міжбанківськими кредитами залежно від попиту та пропозиції на міжбанківському ринку та рівня облікової ставки.

Кредитні відносини між банками визначаються на договірних засадах шляхом укладання кредитних угод із визначенням прав і обов'язків сторін і відповідним оформленням прав із міжбанківських кредитів. Надання міжбанківського кредиту супроводжується відкриттям рахунків відповідно до плану розрахунків бухгалтерського обліку банків України. Спірні питання вирішуються за законом або через третейський суд.

На кредитному ринку переважають короткострокові міжбанківські кредити, в т. ч. «короткі гроші» (кредити, що видаються на термін від одного до двох тижнів).

Комерційні банки отримують кредити в НБУ у формі переобліку і перезастави цінних паперів, а також у результаті купівлі вільних кредитних ресурсів на міжбанківському ринку (у першу чергу, у того ж НБУ). 4-Загальний обсяг міжбанківських кредитів обмежується дворазовим розміром власних ресурсів банку. У такий спосіб комерційні банки розв'язують тактичні проблеми, пов'язані з поточними операціями.

Банки виступають у ролі фінансових посередників при перерозподілі грошових коштів і здійснюють розрахунки на фінансовому ринку. НБУ проводить операції з рефінансування комерційних банків. Кредитні ресурси надаються у вигляді прямих і ломбардних кредитів, переобліку векселів і проведення кредитних аукціонів. Ці операції проводяться тоді, коли комерційні банки зазнають труднощів і не можуть у короткий час залучити ресурси з інших джерел. НБУ відіграє роль кредитора останньої інстанції. Такі кредити короткострокові, видаються під високі відсотки і потребують забезпечення заставою [3, с. 33]

Банки проводять операції на міжбанківському ринку через пасивні операції, отримуючи доступ до кредитних ресурсів для швидкого підвищення рівня

ліквідності. Цей ринок традиційно є джерелом таких ресурсів. Комерційні банки повинні використовувати їх за призначенням, інакше це призводить до кризи довіри і занепаду ринку. Для банків кредити є терміновими зобов'язаннями. Це найдорожчі ресурси, а прибутковість від операцій із ними не дуже велика. За законодавством України банки можуть брати кредити на міжбанківському ринку під заставу державних цінних паперів, що занесені до ломбардного списку НБУ. З 1995 р. в Україні увійшли в обіг облігації внутрішньої державної позики і внутрішніх місцевих позик. НБУ дозволив ломбардні кредити комерційних банків під їхнє забезпечення (сума таких кредитів не повинна перевищувати 75% номінальної вартості портфеля цінних паперів банку).

Ресурси міжбанківського ринку належать до сфери забезпечення ліквідності комерційних банків, якщо розглядати цю ліквідність як потік коштів з урахуванням можливості банку отримати кредит на міжбанківському ринку і забезпечити надходження готівки від операційної діяльності. Нестача ліквідних коштів підштовхує комерційні банки до операцій на міжбанківському ринку і встановлення норми ліквідності на звітну дату.

Для розрахунку норми ліквідності використовують два коефіцієнти, які можна розрахувати за такими формулами [3, с. 34]:

$$L_{ВП} = \frac{ВЛА}{ВП},$$

$$L_{ВС} = \frac{ВЛА}{ВС},$$

де: *ВЛА* – високоліквідні активи;
ВП – сума поточних вкладів;
ВС – сума термінових вкладень.

Проведення операцій на міжбанківському ринку впливає на платоспроможність комерційних банків через можливість рефінансування в НБУ.

Роль міжбанківського ринку на макроекономічному рівні визначається впливом на формування банківської стратегії роботи на фінансовому ринку, на рівні комерційних банків міжбанківський ринок виконує функції оперативного забезпечення короткострокових потреб в коштах для підтримки обов'язкових резервів і ліквідності банку, розміщення вільних кредитних ресурсів, сприяння навчанню банківського персоналу для переходу до роботи в інших сегментах фінансового ринку. В рамках усієї банківської системи міжбанківський ринок забезпечує її сталість, перерозподіляє в ній грошові потоки, об'єктив – але відображає ситуацію в інших сегментах фінансового ринку і в економіці в цілому.

Незважаючи на досить тривале функціонування міжбанківський ринок є недостатньо розвиненим. Адже розвинений, повноцінний ринок має бути єдиним, багаторівневим та електронним. Максимально ефективно він функціонуватиме лише тоді, коли всі банки використовуватимуть одну і ту ж систему як для організації своїх внутрішньобанківських ринків, так і для роботи на міжбанківському ринку. Нерозвиненість ринку проявляється в багатьох його рисах. Найголовнішою серед них є відсутність в Україні біржової інфраструктури і конкуренції інформаційно-ділінгових систем. Крім того, не набули ще широкого розвитку різноманітні фінансові інструменти ринку. Вітчизняний ринок є нерозвиненим перш за все з причини відсутності на ньому єдиної міжбанківської біржі кредитних ресурсів, оскільки функціонування окремих внутрібанківських кредитних бірж здійснюється за різними електронними технологіями, які не

можуть бути об'єднані в єдину електронну інформаційно-ділінгову систему. Міжфілійні електронні біржі кредитних ресурсів, які функціонують в окремих системних банках, базуються на використанні різних програмних продуктів і саме з технологічних причин не можуть трансформуватися в єдину електронну біржу кредитних ресурсів. Таке розмежування ринків міжфілійних кредитів гальмує розвиток єдиного ринку міжбанківських кредитів [2, с. 68].

Єдина міжбанківська електронна біржа кредитних ресурсів України повинна стати інформаційно-ділінговою системою, яка забезпечує оперативний пошук банків-партнерів та укладення угод між ними, а також надає головним банкам можливість оперативно керувати діяльністю своїх філій на міжбанківському ринку.

Сьогодні банки доволі неоднозначно підходять до оцінки кредитного ризику на міжбанківському ринку, що є ще однією проблемою його функціонування. Найважливішою проблемою зниження кредитного ризику на міжбанківському ринку є проблема вибору надійного банку-партнера. Оптимізація ризиків банків-учасників міжбанківського ринку в Україні сприятиме ефективному менеджменту взаємовідносин між ними. Перспективним шляхом розвитку ринку є використання банками-учасниками інструментів оцінки міжбанківських кредитних ризиків – складання рейтингових оцінок і встановлення лімітів на банків-контрагентів.

Ефективність лімітування міжбанківського кредиту залежить від обраної методики аналізу фінансового стану банку-позичальника. Проблема дистанційного фінансового аналізу банків полягає в обмеженості фінансової інформації, яка обумовлена комерційною таємницею, у відсутності єдиних підходів до методики проведення такого аналізу. Розрахунок ліміту кредитування здійснюється на базі узагальненої оцінки окремих показників стабільно працюючих іноземних банків, які також використовують у своєму співробітництві з банками лімітну політику. За основу розрахунку беруть величину, яка дорівнює 10% від власного капіталу банку. Багато українських банків також застосовують такий підхід до розрахунку обмежень стосовно банку-партнера. Але основною проблемою є визначення реальної величини капіталу банку, так званої точки відліку. Правильним є коригування суми працюючого капіталу на коефіцієнт надійності банку, який враховує комплексну оцінку відповідних коефіцієнтів. Застосування запропонованої методики аналізу дасть змогу контролювати і оцінювати доцільність та ефективність формування ресурсної бази банку, визначати ступінь його залежності від міжбанківських кредитів, зменшити ризик цих операцій та підвищити ефективність роботи банку. Для оцінки доцільності залучення міжбанківських кредитів насамперед необхідно зіставити вартість залучених міжбанківських ресурсів і вартість коштів на поточних та інших рахунках, депозитних вкладах, коштів у розрахунках, вартість операцій з цінними паперами.

Розроблені і впроваджені в практику діяльності комерційного банку такі методики рейтингових оцінок:

- методика рейтингової оцінки банків;
- методика розрахунку лімітів міжбанківського кредитування.

Запропоновано наступну класифікацію арбітражних операцій, які здійснюються банками-учасниками ринку міжбанківських кредитів:

- процентний арбітраж (залучення і розміщення МБК на однакові строки);
- строковий арбітраж (залучення МБК на короткий строк, розміщення – на тривалі строки);
- зворотний арбітраж (купівля кредитних ресурсів на тривалий строк, продаж – на короткі строки) [3, с. 32].

У світовій практиці існує декілька методик рейтингового аналізу банків. Обмеженими класифікаціями банківських рейтингів є ті, які нехтують окремим існуванням регресійних методик. Найефективнішими з усіх методик є індексні рейтингові методики. В реальній банківській практиці з усіх рейтингів тільки індексні можуть використовуватися у розрахунках лімітів міжбанківського кредитування. Головними критеріями, за якими потрібно здійснювати рейтингову оцінку банків, є якісні показники їх діяльності, до яких належать достатність капітальної бази, ефективність розміщення активів, дохідність, ліквідність тощо. У запропонованій методиці рейтингової оцінки банків використані коефіцієнти миттєвої та генеральної ліквідності, достатності капіталу, прибутковості капіталу, ефективності використання пасивів. Всі вони нормуються, щоб вірно інтерпретувати інтегральний рейтинг.

Для врахування динаміки фінансового стану банків та розрахунку динамічних рейтингів банків використані середні значення і середньоквадратичні відхилення всіх складових параметрів рейтингової оцінки. Індексні рейтинги банків є систематичними коефіцієнтами ризиків, які використані в розрахунках лімітів на банки-контрагенти. У системі «відсікань» використані коефіцієнти якості кредитного портфеля, трансформації міжбанківського кредитування, залежності ресурсної бази від ринку міжбанківських кредитів і тривалість функціонування банку в банківській системі.

Ефективність залучення міжбанківських кредитів залежить і від форми отриманих міжбанківських кредитних ресурсів, вартості ресурсів і термінів. Аналіз охоплює також визначення вартості окремих видів залучених централізованих кредитів, включаючи кредити з рефінансування та ломбардні кредити НБУ, кредити, що розподіляються на аукціонній основі. Контроль повернення міжбанківських кредитів здійснюється за допомогою показника, що характеризує частку прострочених міжбанківських кредитів у загальній їх сумі (*Ч простр. МБК*). В окремих випадках цей коефіцієнт повинен включати також і пролонговані міжбанківські кредити. Розрахунок цього показника здійснюється за формулою [4, с. 60]:

$$Ч \text{ простр. мбк} = \text{МБК прострочені} : \text{МБК надані.}$$

Ефективність використання міжбанківських кредитів можна оцінити за коефіцієнтом дохідності наданих кредитів (*ДМБК*) за певний період часу і розраховується за формулою:

$$Д \text{ мбк} = \text{Доходи за наданими МБК} : \text{Середні залишки наданих МБК.}$$

Значення цього показника необхідно зіставити із загальною дохідністю активних операцій:

$$Д \text{ заг.} = \text{Загальні доходи банку} : \text{Середні залишки дохідних активів.}$$

Таке зіставлення буде коректним, якщо сума наданих міжбанківських кредитів буде меншою за суму залучених міжбанківських кредитів. Якщо дохідність міжбанківських кредитів перевищує загальну дохідність активних операцій банку, то це вважається позитивним явищем.

Останнім часом виникла ще одна проблема функціонування міжбанківського ринку, до якої була прикута велика увага. На міжбанківському кредитному ринку час від часу спостерігається певне зростання відсоткових ставок, що, з одного боку, не влаштовує банки, які регулярно працюють у цьому сегменті ринку, а з

іншого, не може задовольняти Національний банк як орган відповідальний за стабільне функціонування грошово-кредитного ринку.

Значні обсяги мобілізації коштів урядом на його депозитах у Національному банку з макропозиції є суттєвою проблемою для банківської системи. З одного боку, таке накопичення стало можливим за рахунок надходжень від приватизації державного майна, з іншого, – завдяки перерахуванню до бюджету податкових платежів клієнтів банків. Поряд із зазначеними досить помірні темпи витрачання розпорядниками бюджетних коштів відповідних асигнувань (які згідно з даними уряду було профінансовано майже на 100%) зумовили певні обсяги мобілізації коштів на єдиному казначейському рахунку в НБУ. Але якщо подивитись на цей процес з мікрорівня, – з позиції окремого банку, то клієнтські платежі в рахунок сплати податків стають для банку несподіванкою та зумовлюють проблеми ліквідності, тому менеджмент банку не в змозі ефективно управляти активами та пасивами і грубо порушує «золоте правило банку», згідно з яким термін та розмір розміщення коштів має відповідати аналогічному терміну та розміру залучених коштів. Адже податкові платежі є регулярними платежами і спрогнозувати їх обсяг набагато легше, ніж будь-який інший рух клієнтських коштів.

Не зовсім коректно стверджувати, що уряд не витрачає отримані кошти і тим самим сприяє ресурсному дефіциту банківської системи. По-перше, далеко не у всіх банків сальдо надходжень на рахунки клієнтів після платежів бюджетних установ та клієнтських податкових платежів буде додатним. А значить, що далеко не всі банки матимуть змогу поправити свою ліквідність за рахунок урядових видатків. У цьому разі йтиметься лише про підвищення загальної ліквідності банківської системи, за рахунок чого підвищиться пропозиція ресурсів на міжбанківському кредитному ринку. Але ж останній має використовуватися банками лише як швидка допомога на випадок тимчасової та непередбачуваної втрати ліквідності, а не як засіб згладжування системних прорахунків в управлінні активами та пасивами. Крім того, бюджетні установи, як і будь-які інші суб'єкти господарювання, вільні витрачати свої кошти тоді, коли вважатимуть за потрібне, а не тоді, коли необхідно підтримати ліквідність банківської системи [4, с. 62].

Стверджувати, що посилення вимог з обов'язкового резервування негативно вплинуло на ліквідність банків може лише той, хто не досить розуміє суть цього монетарного інструменту. Адже обов'язкові резерви використовуються насамперед для регулювання кількості грошей в обігу через вплив на грошовий мультиплікатор з метою забезпечення стабільності національної грошової одиниці, що є головною конституційною функцією Національного банку. Також неправильним є твердження, що Національний банк не враховує впливу на ліквідність банків майбутніх змін у вимогах щодо обов'язкового резервування, труднощі, з якими можуть стикнутись банки в цьому контексті, зрозумілі, і саме через це НБУ практикує завчасне попередження банківської системи про відповідні зміни.

Слід також враховувати, що банки, яким зазначеного терміну не вистачило, або які відчули дефіцит коштів з будь-яких інших причин, мали можливість підтримати свою ліквідність у Національному банку через відповідні механізми рефінансування. Проте справа в тому, що ціла група банків не мала можливості звернутися до Національного банку за отриманням ресурсів на прийнятних умовах через те, що вони або ж не відповідали умовам, які висуває НБУ при рефінансуванні, або не мали необхідних інструментів для застави, що є непрямим показником якості портфеля їх активів.

Для отримання кредитів «овернайт» ніякої застави взагалі не вимагається. Єдине обмеження – обсяг отриманого кредиту не має перевищувати 30% від розміру обов'язкових резервів. Проте, навіть з урахуванням цього обмеження, щоденний обсяг кредитів «овернайт», наданих Національним банком, у цілому по банківській системі може становити понад 1 млрд. грн., що цілком достатньо для задоволення її потреби підтримці ліквідності. Для порівняння: найвищий попит на кредит «овернайт» за останні два роки становив 435 млн. грн. У результаті ті банки, які були не в змозі підтримати ліквідність у Національному банку, зверталися за отриманням кредитів на міжбанківський кредитний ринок, де, зрозуміло, отримували їх за значно вищою ціною, в яку вкладається ризик такого кредиту. Така поведінка цих банків призводила не лише до економічного безпідставного зростання відсоткових ставок на міжбанківському кредитному ринку, а й посилювала ризики для інших, які з ними співпрацюють. Одночасно існує певна кількість банків, які навпаки, досить часто (ледь не щоденно) звертаються до Національного банку за кредитами рефінансування і отримують кошти в максимально можливому обсязі, що встановлений для них виходячи з чинних вимог та обмежень. Це також є свідченням не тимчасового характеру зниження ліквідності банку, а суттєвих вад в управлінні активами та пасивами. Кошти Національного банку стають для таких банків невід'ємним джерелом поповнення ресурсів банку. Але ж НБУ, як й інші центральні банки, не є ресурсопостачальним банком. Джерелом ресурсів для банків мають бути залучені кошти фізичних та юридичних осіб.

Таким чином, можна зробити висновок, що головною причиною зростання відсоткових ставок на міжбанківському ринку можуть бути не дії регулюючих органів, а неефективне управління окремими банками активами і пасивами. Слід пам'ятати, що умови діяльності на банківському ринку однакові для всіх, а отже, акціонерам не зайве було б поцікавитись у менеджерів про справжні причини труднощів ліквідності у власних банках.

Максимально ефективно міжбанківський ринок буде функціонувати лише тоді, коли всі банки використовуватимуть одну і ту ж систему як для організації своїх внутрібанківських ринків, так і для роботи на міжбанківському ринку. Нерозвиненість ринку проявляється в багатьох його рисах, найголовнішою з яких є відсутність в Україні біржової інфраструктури і конкуренції інформаційно-ділінгових систем, не набули ще широкого розвитку різноманітні фінансові інструменти ринку. Також банки в Україні досить неоднозначно підходять до оцінки кредитного ризику на міжбанківському ринку.

Список використаних джерел

1. Бюлетень НБУ. – 2007. – № 9.
2. Власник В.Є. Теоретичні та практичні аспекти функціонування грошово-кредитної системи: Монографія. – Дніпропетровськ: ДДФА, 2005. – С. 246.
3. Іванов В.М. Фінансовий ринок. – К., 2001.
4. Маслов С.О., Опалов О.А. Ринок фінансових послуг. – К.: Кондра, 2006.
5. Ходаківська В.П. Ринок фінансових послуг: навч. посібн. – Ірпінь, 2001.

Фурдычко Л.Е. Проблемы функционирования межбанковского рынка в Украине.

Анализируется межбанковский рынок, который играет важную роль в обеспечении нормальных условий функционирования денежного рынка. Он есть объектом государственного регулирования, служит механизмом влияния государственных

органов власти на деятельность коммерческих банков, на состояние денежно-кредитной и валютной системы и непосредственно на экономику в целом.

Ключевые слова: межбанковский рынок, межбанковские депозиты, межбанковский кредит, финансовые посредники, нормы ликвидности, кредитные ресурсы, кредитный риск, банки, операции, овердрафт, кредиты, овернайт, межбанковская электронная биржа.

Furdychko L.Ye. Interbank Market Functioning Problems in Ukraine.

Interbank market which plays an important role providing normal operating of money-market conditions is analysed. It reflects the mechanism of state authorities influence on commercial banks activity, the influence on money, credit, currency and the whole economic systems state.

Key words: interbank market, interbank deposits, interbank credit, financial mediators, norms of liquidity, credit resources, credit risk, operations, overdraft, credits, overnight, interbank electronic exchange.

Надійшло 05.03.2008 р.

УДК 336.71:336.722.11

В.В. Русін

Трансформаційна функція банків у процесі реалізації їх ресурсної політики

Розглянуто теоретичні підходи до визначення сутності трансформаційної функції банків та особливостей її прояву у сучасній банківській справі. Визначено значення ресурсної політики у процесі управління трансформацією ресурсів банків.

Ключові слова: банки, банківські ресурси, трансформація ресурсів, ресурсна політика банку.

Формування та реалізація ефективної ресурсної політики комерційного банку значною мірою залежить від того, наскільки збалансованими за строками є джерела залучення та напрями розміщення ресурсів. «Золоте банківське правило» (яке було основою банківської діяльності у ХІХ – першій половині ХХ ст.) твердить, що величина і строки вимог комерційного банку повинні відповідати розмірам і строкам його зобов'язань. Проте у сучасній банківській практиці повний збіг характеристик акумульованих і розміщених коштів трапляється вкрай рідко. Стабільність банківської діяльності забезпечується шляхом підтримання динамічної рівноваги пасивів і активів із постійною заміною коштів, що вилучені із банківських ресурсів, новими. Пасиви і активи як банківської системи в цілому,

© В.В. Русін, 2008.